

Μηλιώτισσα

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΗΛΙΩΤΩΝ ΗΛΕΙΑΣ

ΧΡΟΝΟΣ 3ος — ΑΡ. ΦΥΛ. 8 ΓΕΝΑΡΗΣ 1989 1988 — Σωκράτους 73, 104 32 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ. 5226.184

ΠΕΡΙ ΑΠΟΛΟΓΙΩΝ

Απολογισμός του απερχομένου Δ.Σ.

Ακούγονται συνέχεια τέτοια λόγια. Θα δώσεις λόγο κάποτε. Θα τα ξεράσεις κάποτε όλα. Ο απολογισμός της χρονιάς που πέρασε. Της τετραετίας που πέρασε. Της εφταετίας και σε λίγο του αιώνα. Και τόσα άλλα κάτι έχουνε ν' απολογηθούνε. Άλλοι δέβαια το βράδυ στη γυναίκα τους κ.λπ., κ.λπ. Αλλά μιάς και έτσι εβίζεται, το τελευταίο καιρό και οι απολογισμοί είναι πιο πολλοί από τους προϋπολογισμούς, και ισολογισμούς, εδώ ειδικά τα πράγματα δεν είναι καθόλου ίσια.

Πολύ σας κουράσαμε δέβαια με τις παραπάνω αερολογίες, ας δούμε λιτά και καθαρά με απολογιστική γλώσσα, τη δίχρονη πορεία της εφημερίδας μας. Κατ' αρχήν προσπαθήσαμε να εκδώσουμε όσα φύλλα, σε τρίμηνη δόση που είχαμε ορίσει, δηλαδή οκτώ (8). Αυτό δέβαια πολλές φορές σήμαινε παραδιασμό του τρίμηνου και άλλοτε επέκτασή του.

Αυτά ως προς τον αριθμό των εκδόσεων. Ως προς τους άλλους αριθμούς, έξοδα έκδοσης κ.λπ., τα πράγματα είναι σαν τους κυβερνητικούς ισολογισμούς. Μείον. Τουλάχιστον τις τρεις (3) εκδόσεις επιβαρύνθηκε το Ταμείο του Συλλόγου. Αυτά τα λίγα σαν αριθμητική. Σαν Γραμματική τώρα τα πράγματα είναι πιο άσχημα ακόμη.

Αν εξαιρέσουμε τους λίγους πραγματικά, που μετριώνται στα δάχτυλα του ενός χεριού, που μας έστειλαν και μας ξαναέστειλαν συνεργασίες τους, η συντακτική επιτροπή είχε κάθε φορά να κάνει με ελάχιστες αράδες για να γεμίσει 4 ή 6 σελίδες εφημερίδας. Ήδη ο σκοπός και ο αυτοσκοπός της έκδοσης είχε κιόλας εκφυλιστεί. Αναγκάζομαστε έτσι άλλοτε επώνυμα — άλλοτε ανώνυμα να καλύπτουμε εμείς τις κενές αράδες. Πράγμα που ποτέ δεν ευχηθήκαμε και τις περισσότερες φορές τούτο είναι και αδύνατο. Εξακολουθούμε δέβαια να πιστεύουμε ότι η εφημερίδα ήταν και είναι τέτοια, που χωρούσε μέσα της όλες τις γραφές, όλες τις φωνές, αυτός ήταν άλλωστε ο λόγος ύπαρξής της. Λόγια λοιπόν. Και μίας και όταν απολογείσαι καμιά φορά μοιάζει και σαν κατηγορούμενος, αφήνουμε τα 8 φύλλα τούτης της εφημερίδας να πουν ότι έχουν να πούνε. Η ΜΗΛΙΩΤΙΣΣΑ σαν όργανο του Συλλόγου μας, πρέπει να συνεχίσει να εκδίδεται. Αυτό το Δ.Σ. και αυτή η Σ.Ε. το άρχισε και το συνέχισε, δίνει μια σκυτάλη καθαρή, σωστή δίχως τρικλοποδιές και άλλα. Ο ΣΤΙΒΟΣ γυμνός και λαδωμένος περιμένει τα πέλαμα. Πρέπει πραγματικά να τρέχουμε σε τέτοια στάδια. Το αξίζουν στο κάτω - κάτω της γραφής τα πόδια μας.

Η Σ.Ε.

Σαν Δ.Σ. του Συλλόγου του χωριού μας, προτού απολογηθούμε για το τι πράξαμε και τι όχι, στη διάρκεια της θητείας μας, θεωρούμε σωστό και φρόνιμο να ευχαριστήσουμε όλους τους πατριώτες, που βοήθησαν είτε ηθικά, είτε υλικά το έργο του Συλλόγου. Ευχαριστούμε την Κοινότητα για τη συνεργασία και τη συμπαράσταση που μας πρόσφερε. Μαζευτήκαμε στο γραφείο του Συλλόγου λοιπόν ίσως για τελευταία φορά. Κοιταχθήκαμε και νιώσαμε ικανοποίηση γιατί ανταποκριθήκαμε στις ευθύνες που είχαμε αναλάβει. Κοιταχθήκαμε και πάλι και νιώσαμε φτωχότεροι γιατί κάποιος φίλος μας έλειπε. Ο φίλος μας ο Χρήστος μας έλειπε. Έφυγε θλιπτερώ. Τα έχει αυτά η ζωή μας.

Προστέθηκαν δύο χρόνια ακόμη στη ζωή του Συλλόγου. Ενός Συλλόγου που έχει μια μακρυά πορεία και μια προσφορά όχι και τόσο εγκαταφρόνητη, (για το φτωχό τόπο που γεννηθήκαμε). Όμως το θέμα τώρα είναι εμείς τι κάναμε; Οι κατάλληλοι κριτές ίσως σ' αυτή τη περίπτωση είναι οι άλλοι. Για τούτο ως απολογηθούμε εμείς κι οι άλλοι ως προς μας κρίνουν.

• Σύλλογος και χωριό

Το μεγαλύτερο μέρος των δραστηριοτήτων του Συλλόγου είχε σαν τόπο αναφοράς το χωριό μας. Κι αυτό γιατί απλά εκεί υπάρχουν οι ρίζες μας. Αν λοιπόν δεν φροντίσεις τις ρίζες (δεν τις καλλιεργήσεις και δεν τις λιπάσεις), τότε και το κλαδί θα μείνουν καχεκτικά και στροφικά. Τα τελευταία χρόνια ενώ το βιοτικό επίπεδο του χωριού καλύτερευσε δεν έγινε το ίδιο και στο πολιτιστικό τομέα.

Αυτό συνέβη γιατί πρώτ' απ' όλα λιγόστεψε ο κόσμος. Και όταν λιγοστεύει ο κόσμος τότε λιγοστεύει και η κάθε μορφή κίνησης, (ακόμα και η πολιτιστική). Ακόμη όταν είναι λίγος ο κόσμος είναι μικρή και η φροντίδα της πολιτείας.

είναι μικρές γενικά όλες οι προοπτικές. Το καλύτερο θα ήταν ο Σύλλογος να έχει το μαγικό ραβδί που μόλις το κτύπαγε, με μίας θα μεγάλωνε το χωριό ή με μιάς όλοι όσοι Εενιτεύθηκαν θα Εαναγυρνούσαν πάλι πίσω. Επειδή όμως αυτά γίνονται στα παραμύθια προσπαθήσαμε με άλλα μέσα και τρόπους να δώσουμε κάποια ζωή σ' αυτόν το τόπο. Ο στόχος των εκδηλώσεων του Συλλόγου ήταν με μια σειρά εκδηλώσεων να δώσει όχι μόνο την πολιτιστική αφορμή αλλά και να φέρει σε μεγαλύτερη επαφή τους συγχωριανούς μας.

• Σύλλογος και οι απανταχού συγχωριανοί μας

Εδώ ο Σύλλογος, πέρα από τις κατεστημένες αντιλήψεις τρόπων επαφής των μελών του, άρχισε να βρίσκει πιο αποτελεσματικά μέσα επικοινωνίας. Αρκεί μόνο να αναφέρουμε την έκδοση της εφημερίδας, τη θιντεοκασέτα, το βιβλίο του Παν. Κασκαντήρη, (όπως σε άλλη στήλη ανακοινώνουμε), τη μπάλα, τις εκδρομές, τις ομαδικές εορταστικές μεταβιβάσεις στο χωριό κ.λπ.

Έτσι νομίζουμε ότι άνοιξαν καινούργιοι δρόμοι σωστής και άμεσης επικοινωνίας. Ένα άλλο χαρακτηριστικό ήταν οι πραγματικά πολλές επιστολές που απέστειλε ο Σύλλογος. Βέβαια εδώ τα πράγματα δεν ήταν τόσο πολύ φανερά όσο στο χωριό.

Είμαστε βέβαιοι σίγουροι ότι μ' όλες αυτές τις μορφές επικοινωνίας, σε μια δύσκολη εποχή και μεγάλης και γενικότερης αλλοτρίωσης τα πράγματα για το δικό μας Σύλλογο είναι θετικά.

• Σύλλογος και έργα

Ο Σύλλογος εδώ έκανε σημαντικά πράγματα έργα. Ζηλεύα ακόμη όχι μόνο σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης αλλά και Νομαρχιακό.

Πρώτα απ' όλα το Νεκροταφείο. Ένα τόσο μεγάλο έργο που πια τελειώνει σιγά - σιγά. Και δώ φάνηκε η μεγάλη συμμετοχή του κόσμου, αποτελεσματικά και ώριμα για ένα θέμα που μας απασχολεί τόσα χρόνια. Ήδη στο χώρο του νεκροταφείου έχουν γίνει οι εδαφικές διαμορφώσεις και η μεγάλη μάντρα αντιστήριξης 95 μέτρων με χρήματα των μελών του Συλλόγου και μόνον. Ένα άλλο έργο ήταν το σκέπασμα της βιβλιοθήκης με κεραμίδια. Ένα έργο σημαντικό, γιατί ένα τόσο σημαντικό κτίριο κινδύνευε να διαθρωθεί τόσο πολύ από την υγρασία που καθιστούσε αμφίβολη την ύπαρξή του (έγινε δέβαια και πιο όμορφο).

Ένα άλλο επίσης σημαντικό έργο είναι η εκτελούμενη διαμόρφωση της πλατείας του χωριού, με βρύση και κούτσουλα, δενδροφύτευση κ.λπ.

• Οι εκδηλώσεις χρονολογικά και συγκεκριμένα

Ας δούμε τώρα μία - μία τις εκδηλώσεις, εδώ δεν θα επιχειρήσουμε να δικαιολογήσουμε Εεχωριστά την κάθε εκδήλωση γιατί τούτο έχει γίνει επανειλημμένως στα προηγούμενα φύλλα.

• 1987:

- 1) Πάσχα στο χωριό. Πολιτιστικό διήμερο, Αγώνες δρόμου, Αγώνες δηλωτής, Δώρα και Βιβλία στα παιδιά και Λαϊκό γλέντι στο Σχολείο.
- 2) Αρτοκλασία στις 8 Μάη στον Άγιο Ιωάννη το Θεολόγο στην Αθηνά στην Αθηνά.
- 3) Εκδρομή με δύο πούλμαν στους Δελφούς.
- 4) Πολιτιστικό τριήμερο τον Αύγουστο:
  - α. Έκθεση φωτογραφίας στη βιβλιοθήκη.
  - β. Αγώνας δρόμου Δούκα - Μηλιές.

γ. Διήμερο πανηγύρι.
δ. Δωρεά του Βασιλείου Στ. Λέντζου του κτήματός του στη θέση Ρούσια για τη μεταφορά του νεκροταφείου.

5) Βιντεοσκόπηση και δημιουργία της κασέτας «Μηλιές 1987 στο χωριό μας».

6) Έκδοση της εφημερίδας.
7) Χριστούγεννα στο χωριό. Στολισμός δένδρου στην πλατεία. Προβολή της θιντεοκασέτας στη βιβλιοθήκη και μικρή γιορτή με μελομακρόνα κ.λπ.

• 1988:

- 1) Κοπή της πρωτοχρονιάτικης πίτας και προβολή της θιντεοκασέτας στην Αθηνά.
- 2) Ο ετήσιος χορός του Συλλόγου στο κέντρο «Εκτός Σχεδίου».
- 3) Απόκριες στο χωριό και αναβίωση του καρναβάλου.
- 4) Πάσχα στο χωριό. Το καθιερωμένο διήμερο με το λαϊκό γλέντι κ.λπ.
- 5) Εκδρομή το Μάη στον Άγιον Γεώργιο το Ρώσο στην Εύβοια.
- 6) Σκέπασμα της βιβλιοθήκης με κεραμίδια.
- 7) Αρχική διαμόρφωση του χώρου του νεκροταφείου.
ΤΟΝ ΑΥΓΟΥΣΤΟ
- 8) Γιορτή της Μηλιώτισσας Μάννας και λαϊκό γλέντι στο Σχολείο.
- 9) Έργο στο χώρο του νεκροταφείου κατασκευή του μαντρότουχου αντιστήριξης 95 μέτρων.

• 1989:

- 1) Γενάρης. Έκδοση του βιβλίου «Χωριον Μηλιές Ηλείας» του κ. Παν. Νικ. Κασκαντήρη.
- 2) Αναμόρφωση της πλατείας του χωριού.
- 3) Προγραμματισμός εκδρομής στα Τρίκαλα Κορινθίας.
Τέλος πρέπει να αναφέρουμε και τα στεφάνια σε όλους ανεξαιρέτως τους αποδιώσαντες συγχωριανούς μας.

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΠΑΝ. ΝΙΚ. ΚΑΣΚΑΝΤΗΡΗ

“Χωριον Μηλιές Ηλείας..”

Σ αυτό το φύλλο έχουμε την τιμή ν' ανακοινώσουμε ένα από τα πιο μεγάλα πολιτιστικά γεγονότα του χωριού μας.

Είναι το βιβλίο του συγχωριανού μας Παναγιώτη Νικ. Κασκαντήρη «Χωριον Μηλιές Ηλείας», που έκδοσε ο Σύλλογός μας, που θα διανεμηθεί και θα παρουσιαστεί στις 19 Φλεβάρη ημέρα των αργαρισιών.

Ένα βιβλίο αποτέλεσμα δουλειάς 30 χρόνων. 120 σελίδες γεμάτες Μηλιές. Γεμάτες ήθος και πολιτισμική προέκταση του

δημιουργού τους.

Ο Παναγιώτης Νικ. Κασκαντήρης με τούτη τη δουλειά του μας ορίζει, μας καταγράφει λιτά χωρίς υπερβολές, αντικειμενικά δίχως υποκειμενισμούς και ταπικές νυστερίες. Ο Παν. Νικ. Κασκαντήρης μας «εδασκαλεύει» πολιτισμό.

Ο Σύλλογος πιστεύοντας ότι τούτο το βιβλίο συμβάλλει στην καλύτερη γνώση του τόπου μας, έκδοσε τούτη την εργασία. Αξίζει ο καθένας μας να διαβάσει τούτο το βιβλίο. Είναι η δικιά

ΜΗΛΙΩΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

“Γιάτρα κείνη μεριά..”

Παλιά στο χωριό κάποιος έφτιαχνε μια χαμοκιά. Κόντανε πια να τελειώσει και η σκεπή. Ο μάστορας καθότανε στα τελευταία γυμνά πέτραβα σταυροπόδι και κάπνιζε. Πάει ο νοικοκύρης να δει τη δουλειά που τελειώνει κι αρχίζει τις φωνές από μακριά:

— Έσε, τσι φωνάζει του μάστορα.

— Τι έφτιαξες εκεί. Σκεπή ή θάρρα;
— Γιάτρα κείνη μεριά, του λέει ο μάστορας δείχνοντας με το ταγάρο στο χέρι απέναντι τα θουλά.
— Ρε του λέει τη γιάτρα και γιάτρα καράβι σε κόντανε και την έκανες κωματιστή τη σκεπή.
— Γιάτρα του λέει κείνη μεριά, δείχνοντας το θουλό απέναντι, ένας Θεός τα έφτιαξε και πάνε κωματιστά και θές από μένα γαμιά το κέρατό σου να στα αιάξω ίσια.

— Τι έφτιαξες εκεί. Σκεπή ή θάρρα;

— Γιάτρα κείνη μεριά, του λέει ο μάστορας δείχνοντας με το ταγάρο στο χέρι απέναντι τα θουλά.

— Ρε του λέει τη γιάτρα και γιάτρα καράβι σε κόντανε και την έκανες κωματιστή τη σκεπή.

— Γιάτρα του λέει κείνη μεριά, δείχνοντας το θουλό απέναντι, ένας Θεός τα έφτιαξε και πάνε κωματιστά και θές από μένα γαμιά το κέρατό σου να στα αιάξω ίσια.

μας ιστορία. Είμαστε εμείς, και ο καθένας ξεχωριστά. Ευχαριστούμε εκλεκτό συγχωριανό μας (αν αυτό φθάνει), για τούτο το δασκαλέμα σου. Το Δ.Σ.

Παραμύθι ή επιάλτις

«Ημουν, λέει, μετανάστης σε μια ξένη χώρα. Απόκτησα λεφτά, πολλά λεφτά. Είχα δικό μου τζέτ, κότερο, προσωπική φρουρά κι άλλα τέτοια. Άρχοντας σωστός με λίγα λόγια!

Η αλήθεια: νοσταλγούσα το χωριό. «Θάχει μεγαλώσει», έλεγα, επάνε τόσα χρόνια, πολιτεία θάχει γίνει, και πάνω στο 'Αϊ - Δημήτρη θάχει φτάσει, σίγουρα. Να δεις, που θάχει κέντρα και θέατρα κι απ' όλα. Θάχει αναπτυχθεί πολύ, αμέ! Δεν ξέρω ακόμα μην έχει και πολυκατοικίες και νοσοκομεία. Δεν αποκλείεται».

Αυτά σκεφτόμουν συνέχεια, τελευταία, εκεί στην ξενιτειά και τελικά τ' αποφάσισα: «Θα γυρίσω πίσω στον τόπο μου» είπα: «εδώ είμαι ένας ξένος». Ξέχασα να σας πω ότι οικογένεια δεν έκανα... Στην αρχή κοίταζα να δημιουργηθώ. Όταν δημιουργήθηκα είχαν περάσει τα χρόνια κι έτσι...

Πούλησα το τζέτ, τις λιμουζίνες, το κότερο, γέμισα τις βαλίτσες με λεφτά και πήρα το δρόμο της επιστροφής.

Να σημειώσω εδώ ότι, ειδικά το κότερο δεν ήθελα να το πουλήσω, είχα δλέπετε δεθεί μαζί του, αλλά λέω όσο και νάχει αναπτυχθεί το χωριό θάλασσα δε θάχει, αυτό αποκλείεται.

Πέρασα κράτη, βουνά, θάλασσες, άσπου απ' τα πολλά φτάνω στην Αθήνα. «Πόσο μεγάλωσε αυτή η πόλη», σκέφτηκα, «έλες νάχει και το χωριό μας τέτοια εξέλιξη».

Δε σταμάτησα για πολύ στην Αθήνα, ήθελα να φτάσω όσο γινόταν πιο γρήγορα στον προορισμό μου.

Προτίμησα να περάσω από το Δούκα για να δω και το γυμνάσιο που φοίτησα κάποτε. «Θάχει ανα-

πτυχθεί και το Δούκα», έλεγα, «μπορεί τώρα νάχει κι άλλο γυμνάσιο».

Όμως φτάνοντας εκεί τι να δω! Τα σπίτια ερειπωμένα, το γυμνάσιο εγκαταλειμμένο. Πουθενά άνθρωπος.

Δε μπορεί... Κάποιοι σεισμός θάγινε. Λες και το δικό μου χωριό να... Μπά δεν το πιστεύω... Το δικό μου χωριό θάχει πολύ κόσμο. Μπορεί και οι Δουκαίοι να εγκαταστάθηκαν εκεί που έχει ζωή, μάλλον.

Συνεχίζω για Μηλιές. Ήθελα να δάλω όλες τις ταχύτητες αλλά ο δρόμος ήταν σχεδόν άδρατος. Θα έχουν φτιάξει άλλο δρόμο φαίνεται, ασφαλτό και άφησαν αυτόν εδώ, δεν εξηγείται αλλιώς. Πλησίαξα στο χωριό. Εκεί που παλιά ήταν αμπέλια τώρα ήταν θεόρατα δάτα. Πού ξέρεις σκέφτηκα, ίσως να είναι πιο προσοδοφόρα τα δάτα.

Μπορεί με τα βατόμουρα να φτιάχνουν πανάκριβα καλλυντικά.

Έρθεσα στα πρώτα σπίτια. Κι εδώ δάτα. Α, λέω, πολύ πλεονέκτες έχουν γίνει τούτοι οι άνθρωποι. Γύρευε τι θα οικονομάνε από τα δάτα που τα φυτεύουν και στις αυλές. Άμα συμφέρει να την κάνω κι εγώ αυτή τη δουλειά. Προχώρησα μέχρι την πλατεία, κι εκεί δάτα. Άνθρωπος δεν φάνηκε πουθενά.

Άρχισα ν' ανησυχώ. Γύρισα όλο το χωριό, φώναζα, πουθενά ψυχή! Τί γάινε, λέω, δε μπορεί, είχα αφήσει κόσμο εδώ. Κτύπησα την πρώτη πόρτα που ήταν μπροστά μου. Κανείς δεν άνοιξε. Έσπρωξα και μπήκα μέσα. Το σπίτι φαινόταν χρόνια ακατοίκητο. Παντού σκόνες κι πράχνες.

Προχώρησα στην κουζίνα. Δίπλα στο παραγάμι καθόταν μια γριά

αιωνόβια που όλο έγραφε. Θα τάχει χαμένα σκέφτηκα. Αυτή ούτε που θ' ακούει ούτε που θα βλέπει.

— Γειά σου γιαγιά. Ακούς; Βλέπεις;

— Δεν κάνω και τίποτ' άλλο παιδάκι μου: Βλέπω, ακούω και γράφω.

— Ακούς γιαγιά αλλά προηγουμένως που σου κτύπαγα την πόρτα έκανες το κορόιδο. Τέλος πάντων, ας είσαι καλά.

Πές μου όμως: που είναι οι άλλοι; τι γίνανε;

— Ποιοί άλλοι παιδάκι μου, οι άλλοι φύγανε, πάνε.

— Πού πάνε γιαγιά, πες μου, που φύγανε;

— Στα κέντρα παιδάκι μου, στα κέντρα.

— Τι κέντρα γιαγιά; Έχει εδώ κοντά κέντρα διασκέδασης και δεν τα είδα εγώ;

— Στις πόλεις, σ' αυτά τα κέντρα! Εκεί πήγανε όλοι, πάνε φύγανε...

— Καλά, εσύ πώς έμεινες εδώ γιαγιά μόνη κι έρημη; Ποιά είσαι; Πές μου, μπορεί νάμαστε και συγγένεια.

— Τι συγγένεια παιδάκι μου και πράσινα άλογα μου λες.

— Ποιά είσαι γιαγιά, τέλος πάντων, πές μου.

— Η ιστορία παιδάκι μου, η ιστορία! Αυτή είμαι.

Για νάμαι ειλικρινής δεν συμπάθησα καθόλου αυτή τη γιαγιά. Παρ' όλα αυτά είπα να της δώσω ένα γερό φιλοδώρημα για τις πληροφορίες. Έλα όμως που εκείνη τη στιγμή ζύπτησα κι έχασα κι εγώ τις βαλίτσες με τα πολλά λεφτά, έχασε κι η γιαγιά το φιλοδώρημα, σάθηκε και το χριώ από τα κέντρα. Όνειρο ήταν λοιπόν αυτό. Ξέχαστε το, πάει πέταξε.

ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΑΛΟΓΟ

Ο ίσκιος του χάθηκε μετά την αγορά. Εκείνος ο γνώριμος ήχος ακούγονταν ακόμη στ' αυτιά μου. Ένας ήχος ανακατεμένος με πέτρα και σίδερο ήχος σκληρός και ίσιος. Το τελευταίο άλογο έπαυσε τον ίδιο τον ίσκιό του, τα δυό του μεγάλα μάτια και τη καρδιά στο κοίτελο, και χανότανε στο σκοτάδι. Τίποτα δεν άφηνε το τελευταίο άλογο. Τίποτα. Οι ίδιοι οι δρόμοι το ξεχνάμε. Τα ίδια νερά το δηλητηριάζουνε. Κι έτσι λοιπόν και μια ολοκληρη εποχή με επίκεντρο το άλογο, έφανε και κείνη διαλομένη σε μια κουρελού. Και μιας το μόνο που δεν μπορούνε να κάνουν οι άνθρωποι είναι ν' αλλάζουνε το παρελθόν τους (μπορούνε βέβαια να το διαστρεβλώσουν, να το ξεχάσουν κ.λπ. αυτό είναι άλλο πράγμα). Εμείς εδώ σε τούτο το σημειώμα μας για κείνη την εποχή θα μιλήσουμε μάλλον πιο πολύ για ένα από τα πιο χαρακτηριστικά της, στη παραγωγή στις μεταφορές και σ' όλες τις εκδηλώσεις. Το άλογο. Ο λόγος λοιπόν για το άλογο. Πριν πολλά χρόνια στο χωριό, γύρω στο '68 - '69, την εποχή δηλαδή, που το ποδήλατο άρχισε μαζικά να μπαίνει στο ριθμό του χωριού μας. Τι να θυμηθείς; Η θεία Νικουίλα καθάριζε το δρόμο στο κάμκο από τις πέτρες να περνάει ο μακαρίτης μάγιστρα Κανέλλος. Εγώ που μάθαινα στη λέρα σούγα τη νύχτα, έβρα πάνω στη θεία Γιωργούλα. Ο Βασίλης του Ξυνού πλάκωσε στη γωνία του Γιαννιούλου τη θεία Τασία. Ο Γιάννης του Παπακώστα έκανε ακροβατικά στη πλατεία. Ο Γιάννης του Πετρολάπουλου σχημάτιζε οχτάρι στο δρόμο. Γέμισε το χωριό ποδήλατα. Η ρόδα έμπαινε έστω και με καθυστέρηση πολλών δεκαετιών στο χωριό μας. Τότε, μου μένει ανεξίτηλο αυτό, ο μάγιστρα Κωσταντής του Ταυμιτσού. Έβαζε στοιχήματα με

τους μανιακούς ποδηλάτες να τρέχουν, αυτός βέβαια με άλογο, τους προσέφεραγε. Η αντίσταση μας εποχής που παρτάραγε μας, με μια καινούργια που ερχόταν. Τι δεν ήταν αλήθεια τ' άλογο. Ίσως ήταν τα πάντα. Ήταν όλα. Το άλογο θα όργωνε, τ' άλογο θα κουβαλούσε τα χειρόβια, το άλογο θα τ' αλιώνε, το άλογο θα κουβαλούσε το καρπό στο χωριό. Το άλογο θα κουβαλάγε τα ξύλα για τη φωτιά, και κείνα τα λαθραία για δόγες και στυλιάρια, κ' ύστερα θα τα πήγανε και νύχτα από την Άδρα στο Πύργο.

Το άλογο θα πήγανε τον άρροστο στο γιατρό, το γιατρό στην εκκλησία και τους μέλλοντες γιατρούς σε κάθε είδους πανηγυριού. Και κει γινότανε και χαρακτηριστικό οικονομικής επιφάνειας, όχι μόνο ο αριθμός των αλόγων που θα είχε ένα σπίτι, αλλά και το μπόι τους η ηλικία τους, μια κοινωνική επίδειξη όπως σήμερα με τ' αυτοκίνητα.

Βέβαια δεν λρέπει να το δούμε τόσο απλά το ζήτημα. Το άλογο έρχεται μέσα από χιλιάδες χρόνια και τελειώνει ο κύκλος του στα μιά τούτου του αιώνα. Δεκάδες αιώνες δηλαδή χειράστηκε ο άνθρωπος να περάσουν για να φτάσει στις μέρες μας να μπορεί να αναπτυχθεί οικονομικά από όλες τις εκδηλώσεις του το άλογο. Αυτό το σημειώμα γράφτηκε όχι για να αναλυθεί επιστημονικά το θέμα, ειδικών άλλωστε θέμα, αλλά για να παρατηρηθεί ένα από τα πιο χαρακτηριστικά σημεία της ζωής μας.

Δ. Κ. ΛΕΝΤΖΟΣ

Υ.Γ. Τον Κορά τον δώσαμε γέρο πια 25 χρόνων, στους γύφους. Τα μάτια του ακόμη με σαϊτεύουν. Ήθελε δύναμη πολύ να σκοτώσει το άλογο που γέρασε. Όπως ήθελε άλλη τόσο δύναμη να το κοιτάσει στα μάτια.

Ο πρίν, ο νυν και αεί

Δεν προλάβουμε καλά - καλά να ευχηθούμε για τον καινούργιο χρόνο και ντρίνννν το τηλεφώνο.

— Εμπρός! Ποιός είναι παρακαλώ;

— Ο 1988 είμαι. Κάνεις πως δεν με ξέρεις;

— Τι όνομα είναι αυτό, πρόκτορας είσαι;

— Τι πρόκτορας και πρίσιν' άλογα. Δεν πρόλαβα να φύγω και με ξεχάσατε;

— Για θύμισέ μας λίγο.

— Ο παλιός ο χρόνος είμαι κακό χρόνο νάχετε.

— Καλά γέρο μου μην εξάπτεσαι.

— Τι γέρος και γεράμι είν' αυτό, τέτοια γράφουν εκεί οι εφημερίδες.

— Ε, ναι. Ξεκούτιανες τελείως γράφουν ότι αποσύρθηκαν για να πάρει την θέση σου κάποιος καινούργιος, ο 1989, λένε.

— Όστε έτσι! Θα τους κάψω όλους να τους πείτε.

— Μπα σε καλό σου, πυρομαχής είσαι; Τώρα καταλαβαίνω γιατί δεν έμεινε δάσος για δάσος άκαγο, πέρσοι, που ήσουνα στο θρόνο.

— Άκου γέρος εγώ, δώδεκα μηνών μωρό. Τότε ο 1821, με το γέρο του Μωριά, τι να πει. Τότερα φταίω να σας τηγανίσω όλους.

— Κύριε δίσκετε, προσέχτε λίγο τις εκφράσεις σας. Όλα

αυτά που λέτε θα τα δημοσιεύσουμε στην εφημερίδα μας, τη «Μηλιώτισσα».

— Ποιά αυτή τη φυλλάδα ποίναι όλο λάθη;

— Κύριε πρόκτορα, 1988 ήθελε να πω, εσείς δεν πρέπει να μιλάτε για λάθη. Στη θητεία σας όλο λάθη είσαστε. Ξεχάσατε που κάνετε το λάθος το καλοκαίρι και ανεβάσατε το θερμομέτρο στα ύψη κι έτρεχε ο κόσμος στα νοσοκομεία. Εδώ από τις στραβοτιμονιές σας ακόμα και πλοία συγκρούστηκαν στον Πειραιά. Άσε το άλλο με τα εκρηκτικά. Το Βαθρολομώ το ξεχάσατε που πήγες τάχα να το κουνήσεις και δεν άφησες πέτρα για πέτρα όρθια. Άσε λοιπόν για να μη στα δγάλω όλα στη φύρα.

Ξέχασα, αλήθεια, να σε ρωτήσω: Πού είσαι, πού βρίσκεσαι;

— Στο εξωτερικό κοροΐδα, σας την έσκασα.

— Σας είπα και προηγουμένως να μιλάτε κάπως καλύτερα. Δραπέτσες δηλαδή, έτσι;

— Όχι θα καθόμουννα εκεί να μου κάνετε έλεγχο.

— Και πώς διέφυγες; Μήπως μήτρες και συ σε κανένα τζέτ και την κοπάνησες.

— Μα τι λέτε τώρα! Εγώ με το καλάμι πέταξα.

— Αφήστε την πλάκα... Πές μου, πώς διέφυγες;

— Σας είπα, καθάλησε το κα-

λάμι και πέταξα. Εδώ ο Φοίξος με την Έλλη το χριάρι καθάλησαν και πέταξαν!

— Τι μου λέτε τώρα.

— Δίκιο έχεις. Τώρα που σκοπεύεις να πιάς;

— Στην ιστορία θα πάω να ζητήσω άσυλο.

— Και καλά, δεν φοβάσαι μήπως σε εκδόσει η ιστορία.

— Χα, χα, χα (εδώ ο 1989 σβήνει στα γέλια). Η ιστορία, ποιά ιστορία; Εγώ είμαι η ιστορία. Χα, χα, χα...

— Γελάει καλά. Όποιος γελάει τελευταίος, λέει μια παροιμία.

— Θα σας κάψω (εδώ ο δίσκετας απειλεί).

— Καλά ηρέμησε λίγο και πές μας για τον καινούργιο, τον 1989 εννοώ, τι γνώμη έχεις.

— Ή ίδια πάντα είναι κι αυτός: Τελευταίο ψηφίο αλλάζει, γνώση δεν αλλάζει.

ΦΙΛΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΜΗΛΕΩΝ

1958

Το κείμενο που ακολουθεί είναι αυθεντικό. Είναι μια προσπάθεια δημιουργίας ενός συλλογικού φορέα στο χωριό μας. Ονομάστηκε δε Φιλικός Όμιλος Μηλεών. Δεν ξέρουμε τους λόγους γιατί διαλύθηκε αμέσως μετά τη δημιουργία του το 1958.

Συγκέντρωσις Α' 31 Αυγούστου 1958

Σήμερα γίνεται η σ' συγκέντρωσις των νέων του χωριού μας.

Δίδεται ο τίτλος του Ομίλου ως: «Φιλικός Όμιλος».

Προκαθορίζονται οι αρχίαι του, και οι επιδιώξεις του. Ήτοι να είναι:

- 1) Αντιβλασφημικός.
- 2) Αντιασκαολικός.
- 3) Κατά του χαρτοπαγνίου.
- 4) Να έχει σεβασμόν προς τους γονείς.
- 5) Σεβασμόν προς τις νέες του χωριού και ακόμη γενικώτερον.
- 6) Συγκέντρωσις το αργότερον ανά δεκαεπνήμερον.
- 7) Τόπος συγκεντρώσεως: το Σχολείον.
- 8) Συγκρότησις διαφόρων εορτών.
- 9) Εκμάθησις διαφόρων ασμάτων χριστιανικών, εθνικών και δημοτικών.

10) Να παίζει διάφορα εκπολιτομένα αθλητικά παιχνίδια μεταξύ των οποίων το θόλει.

11) Προσφορά χειρωνακτικής εργασίας προς καλλιτέρευση του χωριού. Εις έργα κοινωφελή όπως: Δρόμοι, φύτεισι, εκκλησία, Σχολείον κ.λπ. και

12) Ο όμιλος να έχει αγάπην και ομόνοιαν, ήτοι ν' αποτελεί ένα σώμα με μίαν και μόνον ψυχήν.

Εις την τελευταίαν αυτήν αρχήν του Ομίλου μας εστιονίθη ιδιαιτέρως η μεγίστη απ' όλες τις αρετές, η αρετή της αγάπης. Άνω αυτής είναι αδύνατον να υπάρξει Φιλικός Όμιλος.

Ξέφραγο...

Ο ΝΙΟΣ ΚΙ Ο ΧΑΡΟΝΤΑΣ

Απόψε τα μεσάνυχτα επόνεσε η καρδιά μου. Δεν ήταν πόνος που πονά ούτε πληγή μη κλείνει. Ήταν πόνος άπονος που τη ζωή μου σβήνει.

Γυρίζω και την ερωτώ γυρίζω και της λέω. Τι έχεις καρδιά μου και πονάς και θαρριναστενάζεις; Μήπως αγέρας φύσηξε μήπως βορράς σε δέρνει;

Ούτε αγέρας φύσηξε ούτε βορράς με δέρνει. Αυτό που νοιώθω μέσα μου κανένας δεν το ξέρει. Κανέναν να μην εβρει κατάρα ναν δικιά μου.

Ήρθε ένας δράκος φώλιασε μες τη δεξιά μεριά μου μικρός τ'ανε και άφαντος μικρός σαν το μυρμήγκι ανάλαφρα περιπατά αργά κρυφοβοσκάει.

Παιδί μου είδες όνειρο τι λόγια είναι τούτα; Γιατί μου γκιάζεις τις πληγές και στα παλά με φέρνεις; Γιατί χτυπάς τα σπλάχνα μου και μένανε πικραίνεις;

Μανούλα με ξεφύτρωσε μπουμπούκι εγώ δικό σου μα έφαγε τα τρυφερά τα φύλλα πριν ανθίσουν, ο δράκος ανεχόρταγα καρδιές για να ραγίσουν.

Ήρθε ο χάρος μάνα μου με το σπαθί στο χέρι.

Εχτύπησε την πόρτα μου με μάτι αγριεμένο μ' απείλησε «τι κόθεσαι; Εσένα περιμένω».

Τα τροχιαμένα δόντια του έμμηξε στο κορμί μου τα έφαξε και σπάρραξε ζωή, ψυχή και νιότη και άφησε της λεβεντιάς το ύστρεκο κουφάρι.

Ήμουν πουλάκι στο βουνό και στις ψηλές ραχούλες πως μούρθε κι αποφάισα θαλασσινό να γίνω; Βρήκα πουλί θαλασσινό κι εγώ πουλί βουνίσιο.

Τα δυό μας εμαλώσαμε τα δυό μας δε ταιριάμε στο κόσμο για να ζήσουμε γι' αυτό και τα χαλάμε χαλάμε κείνα τ' όδωτα που πια δε ξαναβρίσκεις.

Το λόγο παίρνει του δουνού και έκκληση του κάνει. Μη με μαλώνεις ρε πουλί της θάλασσας καμάρι. Τι ο μισερμός μου είναι πικρός και δεν με ξαναφέρνει.

Μη με μαλώνεις ρε πουλί και μη με παλιοβρύξεις. Τι τα στερνά τα ύστερα αυτά τιμούν τα πρώτα. Τι εγώ πουλί δε κάθουμαι στον εδικό σου τόπο.

Ιαούλιο και Αύγουστο και όλο το Σεπτέμβρη ίσως απ' τον Οκτώβριο παράτα θε να πάρω

για να μυρίσω κι από κει δέκα - δεκαπέντε ημέρες.

Γιόκα μου ποιός σε ταίμασε για μακρινό ταξίδι; Γιατί τα πάντα παρατάς και λέξη δεν μας είπες; Γιατί μας απαρνιέσε δα που ακόμα δεν μας είδες;

Και που να βρώ βασιλικό νόχει σταυρό στη μέση να στείλω στον παπούλη σου για να σε καρτερέσει; Ν' ανοίξει τις αγκάλες του που τόσο 'χει πονέσει.

Μανούλα έχει ο παπούς βασιλικούς στρωμένο πλατιούς, πλατιούς βασιλικούς σπιθάδες μαντζουράνες να κάτσει το παιδάκι σου το θαρρυπικραμένο.

Και τώρα σας αφήνω γειά και σ' άλλο κόσμο πάω. Εκεί π' αρνιέται η μάνα το παιδί και το παιδί τη μάνα. Εκεί που δεν ανθίζουνε τ' ανθρώπου οι κακίες. Τα πάντα είναι ήρεμα δεν έχουν αμαρτίες.

Αφήνω γειά στον κόσμο μου στον όμορφο μου κόσμο. Αφήνω γειά στις ομορφιές που δεν τις ξαναβλέπω. Αφήνω γειά μανούλα μου ταλαίπωρε πατέρα. Αφήνω γειά στους φίλους μου και Σε γλυκειά Ζωή μου.

ΚΟΡΔΕΛΑΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

Με τι καρδιά για σένανε το χέρι να κινήσω και τον δικό σου το χαμό άθελα να θρηνήσω. Νωρίς νωρίς επέρασες απ' την Αχερουσία αρρώστιες δεν άντεξες σ' αυτήν την ατυχία.

Με των γονιών σου την ευχή εφόδιο για σένα απ' το χωριό ξεκίνησες να βρεις δουλειά στα ξένα. Στον κόρφο της σε τράβηξε η μάγιάσσα Αθήνα που έχει όλα τα καλά μα νοσηρό το κλίμα.

Προσπάθησες, εδάλθηκες και βρήκες εργασία και στη δουλειά σου δόθηκες, έδειξες προθυμία. Σ' επαίνους δεν απέβλεπες, ούτε και διακιρίσεις, πρωταρχικό σου μέλημα όλους να φχαριστήσεις.

Στο σπίτι σου αγαπητός καλός στην κοινωνία ευγενικός στους τρόπους σου δίχως υπερηφία. Να το πιστεύουν δεν μπορούν οι συγγενείς και φίλοι που έφυγες για μακρινό γι' αγύριστο ταξίδι.

Στο πανηγύρι του χωριού πήγες χαρά να νιώσεις, τον τραυγήτη σου έμελε στο μνήμα να ξεπλώσεις. Ο χάρος σου σταμάτησε την όμορφη καριέρα, επλήγωσες τη μάνα σου, πίκρανες τον πατέρα.

Όσο και αν σε θυμόμαστε, όσο κι' αν σε πονούμε απόφαση ας το πάρουμε, ξανά δεν θα σε δούμε. Καθήκον τώρα έχουμε να κάνουμε ικεσία, να έχεις εκεί που θρίσκεσαι, γαλήνη ουρανια.

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΣΚΑΝΤΙΡΗΣ

Του Ποίμη Παλικάρι

Δεν ήταν τριάντα χρονών του Ποίμη παλικάρι που ο χάροντας εστέρησε της Γιώτας το δλαστάρι.

Γιατί Θεέ μου διάλεξες το Χρήστο μας να πάρεις τώρα που θα χαιρότανε της νιότης του τα κιάλη;

Είχε γυναίκα και παιδί και καν δεν τα εχάρη άραγε συλλογιστήρες ποιόν διάλεξες να πάρεις;

Μα για στερνή του θέληση ήταν να μην τον κλάψουν, ένα τραγούδι να του πούν

στο τελευταίο βράδυ μου απίψε (το περνάω).

Και οι Μηλιές θρηνούσανε στον Λάλα αντιλαλούσε και σ' όλες τις βουνοπλαγιές στην Κάπελη κει πάνω γιατί είχε ψυχή λεβέντιση που εμείς θα νοσταλγούμε.

Έλα ρε Χρήστο ανάσανε άνοιξε τα ματάκια και πές μας πως το χάροντα ξεγέλασες μονάχα.

ΓΙΑΝ. ΣΤΕΡΓΙΩΤΗΣ

Τ.Γ.: Ήταν της Γιώτας το παιδί του Ποίμη παλικάρι.

«ΟΤΑΝ Η ΚΥΡΑ ΜΑΝΑ ΜΑΣ ΕΦΩΝΑΖΕ ΒΟΗΘΕΙΑ»

UNRWA

ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΕΜΦΑΙΝΟΥΣΑ ΤΑ ΕΙΔΗ ΙΜΑΤΙΣΜΟΥ

Ιεωργίος Δημ. Λέντζος: Ένα παντελόνι, ένα εσώρουχο.

Αργύριος Φ. Λέντζος: Μία κουβέρτα, δύο εσώρουχα.

Απόστολος Δουλιός: Ένα ζεύγος παπούτσια, ένα φόρεμα.

Δημήτριος Αθανασόπουλος: Μία κουβέρτα, ένα εσώρουχο, ένα ζεύγος κάλτσες.

Παναγιώτης Γ. Μπιλάλης: Ένα φόρεμα εφθαρμένο.

Πέτρος Νικολόπουλος: Ένα παντελόνι ανδρικό.

Κώστας Μαρουντάς: Ένα φόρεμα, διάφορα.

Δημήτριος Δημητρακόπουλος: Ένα υποκάμισο, ένα ζεύγος κάλτσες, δύο διάφορα.

Σωτήριος Δούμος: Δύο φορέματα, ένα υποκάμισο, ένα εσώρουχο.

«ΜΗΛΙΩΤΙΣΣΑ»

ΤΡΙΜΗΝΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΜΗΛΙΩΤΩΝ ΗΛΕΙΑΣ Χρόνος 3ος — Αρ. Φύλ. 8 Υπεύθυνοι Έκδοσης: Συντακτική Επιτροπή ΤΑΣΟΣ Χ. ΠΙΠΠΑΣ - Δ. Κ. ΛΕΝΤΖΟΣ Υπεύθυνος για το Νόμο: ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Κ. ΛΕΝΤΖΟΣ Γ. Τερταέτη 95, Ν. ΨΥΧΙΚΟ Υπεύθυνος Τυπογραφείου ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΡΗΓΑΣ Γερανίου 13, ΑΘΗΝΑ Τηλ. 5249.792 Γραφεία: Σωκράτους 73, 3ος όροφος. Τηλ. 5226.184 ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ 500 δρχ.

ΜΙΚΡΕΣ ΑΓΓΕΛΙΕΣ

● ΖΗΤΕΙΤΑΙ από συλλέκτη παλαιών μοντέλων αυτών ΚΑΔΕΤΤ OPEL MOD. 1960 για τη κάλυψη συλλεκτικής θέσης στη Περαρούγα. Πληροφορίες κ. Γ. Χ. Πίππα.

● ΖΗΤΟΥΝΤΑΙ ανταλλακτικά για φορτηγάκι MORRIS MARINA. Πληροφορίες κ. Πάκη Λέντζο. Σημ. Η πληρωμή θα γίνει με προϊόντα. Π.χ. μέλι κ.λπ.

● ΖΗΤΕΙΤΑΙ εμπειρικός μετεωρολόγος με πολυετή πείρα και επιτυχημένες προβλέψεις. Πληροφορίες στο συνεργάτη μας Δ. Μαρκόπουλο.

● STUDIO ΑΔΥΝΑΤΙΣΜΑΤΟΣ «ΣΚΑΣΕ ΚΑΙ ΣΚΑΒΕ»:

— Χ.Κ.: Έχασα σε δυό μήνες 50 κιλά. Δεν αναγνωρίζω τον εαυτό μου. Φώτισα. Ακολούθησα το πρόγραμμα «τράβα κι έλα στο Λαλαϊκό με τα πόδια».

— Χ.Π.: Το μέλι με πάχαινε. Έκοψα το μέλι και μούρχονται τώρα του Γιώρη τα παντελόνια. Τσακωνάμαστε συνέχεια με το Γιώρη για τα παντελόνια.

— Φ.Λ.: Με το σύστημα αδυνατίσματος «πάρε τη φρέζα και τράβα». Ήρθα στο κανονικό μου βάρος. 45 κιλά με 20 πόντους μέση, κι εγώ κλέβω του Φωτόκου τα παντελόνια.

— Π.Μ.: Εμείς οι οδηγοί δεν περπατάμε πολύ και κάνουμε κοιλιές και άλλα. Ακολούθησα το πρόγραμμα «άσε τη φρέζα στο Γιώρη» και νόμαι στα κιλά μου. Και είναι κι αυτή η παλιοκατάσταση που περ-

νάει τώρα καλά ο κόσμος και παχαίνουμε.

● ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ λόγω διάλυσης αεσοουάρ κομμωτηρίου, χτένες κ.λπ. Πληροφορίες κ. Αντρίκο Τσαπάρα.

● ΣΧΟΛΗ ΟΔΗΓΩΝ «Ο ΧΡΗΣΤΟΣ» Διδάσκονται μαθήματα οδήγησης από τον ίδιο το Χρήστο. Απαραίτητα δικαιολογητικά, κράνος, ληξιαρχική πράξη και διαθήκη. Πληροφορίες κ. Χ. Μπιλάλης.

ΚΟΥΡΕΙΟΝ Ο ΓΙΑΝΝΗΣ ΕΠΙΣΤΡΕΦΩ ΑΜΕΣΩΣ ΜΕ ΦΩΝΑΞΕ Η ΓΥΝΑΙΚΑ

Λέξεις από το τόπο σου κι ας είναι μπαλωμένες

ΕΥΔΟΒΑΦΤΙΣΜΕΝΟΣ: Με Εύδι σε βάφτισε ο παπός

ΚΑΙ ΑΝΕΦΤΑΓΟ Με Εύδι μας ποτίζει.

Ανέφταγο μας τυραγνάς στις ρούγες που γυρίζεις.

ΙΓΚΛΑ : Θα λύσω την ίγκλα στ' άλογο

Να γύρει το σαμάρι σα θα περνάς στην αγορά με μύτη και καμόρι.

ΖΑΠΩΝΩ : Τον ζάπωσε στο Εξέφυλλο στο μαρμαρένιο αλώνι.

Και κείνη στέκει και κοιτά και κείνη καμαρώνει.

ΑΝΑΒΟΛΑ : Και κει στην απιδιά στη πάνω αναβόλα κολάταιζες στον ίσκιο της λίγο ψωμί για όλα.

ΒΡΑΓΙΑ : Βραγιά - βραγιά που έσπερνες Βραγιά - βραγιά οι πόνοι Βραγιά - βραγιά αγάπαγα τη Μπάλα σου που ιδρώνει.

ΦΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ

Μηλιές 1923. Νήπιο απεβίωσε «εξ ατροφείας». Έτσι γράφει το ληξιαρχικό βιβλίο της Κοινότητας. Κι όμως, παρά την πείνα και τις αρρώστιες, το 1923 στις Μηλιές γεννήθηκαν 12 παιδιά. Το 1925 γεννήθηκαν 17. Το 1928 γεννήθηκαν 18. Σήμερα που υπάρχουν τροφές, εμβόλια, φάρμακα, είναι ζήτημα να γεννιέται ένα παιδί το χρόνο.

Οι αιτίες γνωστές: έφυγαν για τις πόλεις οι νέοι, ο πληθυσμός γέρασε και τα σημερινά ζευγάρια δε γεννούν πέντε κι οκτώ και δώδεκα παιδιά όπως παλιά.

Ο πίνακας που ακολουθεί δείχνει τη φυσική κίνηση του πληθυσμού του χωριού μας την επταετία 1923 - 1929. (Τα στοιχεία τα πήραμε από τα ληξιαρχικά βιβλία της Κοινότητας).

Έτος	Γεννήσεις	Θάνατοι	Φυσική Αύξηση
1923	12	6	6
1924	13	3	10
1925	17	3	14
1926	14	7	7
1927	7	6	1
1928	18	8	10
1929	15	3	12
Σύνολο	96	36	60

Όπως δείχνει κι ο πίνακας, την περίοδο αυτή γεννιούνται κατά μέσο όρο πάνω από δεκατρία (13,7) παιδιά το χρόνο. Οι γεννήσεις είναι πολύ περισσότερες από τους θανάτους (96 γεννήσεις, 36 θάνατοι).

Έτσι, στην επταετία 1923 -

1929 έχουμε φυσική αύξηση του πληθυσμού κατά 60 άτομα. Αξίζει ακόμα να σημειωθεί ότι στους 36 θανάτους, που είχαμε τη χρονική αυτή περίοδο, οι 16 αντιστοιχούν σε ηλικίες κάτω των 10 ετών. Βλέπουμε δηλαδή ότι, η θρεφτική και παιδική θνησιμότητα εκείνα τα χρόνια ήταν μεγάλη, αν αιτία θανάτου στις περιπτώσεις αυτές αναφέρεται, κατά κύριο λόγο, η ατροφία καθώς και αρρώστιες, όπως η ελονοσία κι η δυσεντερία, οι οποίες σήμερα σπάνια αποτελούν αιτία θανάτου. Αλλάζουν οι εποχές, αλλάζουν και οι αιτίες, αλλάζουν κι οι αρρώστιες.

Τα στοιχεία που αναφέρθηκαν παρουσιάζουν μια εικόνα της φυσικής κίνησης του πληθυσμού του χωριού μας, προπολεμικά. Η σημερινή εικόνα είναι σε όλους γνωστή. Αρκεί να αναφέρουμε ότι, σύμφωνα με τα ληξιαρχικά βιβλία της Κοινότητας, την πρόσφατη επταετία 1980 - 1986, ενώ είχαμε 33 θανάτους, οι γεννήσεις δεν ήταν περισσότερες από 7. (Στο βιβλίο γεννήσεων της Κοινότητας αναγράφονται μόνο τρεις).

Ο πληθυσμός λοιπόν την επταετία 1980 - 1986, παρουσίασε φυσική μείωση κατά 26 άτομα. Αν λάβουμε υπ' όψη μας και τη μετανάστευση τότε η καθαρή μείωση του πληθυσμού του χωριού μας είναι μεγαλύτερη.

Τα συμπεράσματα για το μέλλον του τόπου μας, έστω και μ' αυτά τα στοιχεία, είναι εύκολο να τα θυλάει κανείς...

«Πάντα στην πόλι αυτή θα φθάνεις»

(ΚΑΒΑΦΗΣ)

Σήμερα, δύσκολο να σέρνεις μαζί σου πολλές απασχεύσεις. Δύσκολο να σηκώνεις βάρη. Οι εποχές είναι από μόνες τους βαρείες και σε πλακώνουν. Αναγκάζονται έτσι να αποδιώχνεις υλικό, να ξεφορτώνεσαι πράγματα. Είναι κι αυτό μια μορφή άμυνας!

Δεν ξέρω όμως πόσο είναι εύκολο να αφαιρέσεις από το προσωπικό σου φορτίο κομμάτια και εικόνες του τόπου που σε γέννησε. Αυτουνού του τόπου έχεις κοινωνήσει το σώμα του και το αίμα του. Αυτός ο τόπος ρίζωσε μέσα σου σαν όργανο: καρδιά και μάτι. Υπάρχει μέσα σου σαν αίσθηση: αφή και φώς. Αυτός ο τόπος σου έχει γίνει αναγκαίος όπως του οργανισμού σου οι λειτουργίες: αναπνοή και θρέψη.

Δύσκολο, λοιπόν, να πάρεις διαζύγιο από τον τόπο σου.

Είσαι γέννημα - θρέμμα του. Κι όταν ακόμα λες πως έριξες πίσω σου μαύρη πέτρα, προσποιείσαι.

Στο βάθος, κάνεις κρυφές επιστροφές, θυμάσαι.

Γυρνάς χρόνια πίσω, σε κείνες τις μανάδες με τα σκούρα μαντήλια, τα πέντε - έξι ή και περισσότερα παιδιά και τις συναντάς τότε με τη νάκα στον ώμο, τότε με τ' αδράχτι στο χέρι, τότε στο χωράφι, τότε στον αργαλειό και τότε σκυμμένες πάνω απ' τη σκάφη ή πάνω από το παιδί που είχε πυρετό.

Γυρνάς σε εκείνους τους πατεράδες που πάλευαν τη γη με τον γκασμά για λίγο σιτάρι. Που έσπρηναν τα δράδια «λαθραία» απ' την Κάπελη για πέντε δεκάρες.

Που όταν τους ζήτηγες λεφτά για τετράδιο ή για παπούτσια, ήτανε σα να τους έριχνες θηλειά, γιατί δεν είχαν, γιατί ήταν εκείνες οι εποχές φαρμάκι. Όπως και νάναι, έχεις λόγους να θυμάσαι εκείνες τις γιογιόδες με τις μπλερίνες, που έγερναν πάνω σου για να σου πούνε μύθους. Που ήταν οι ίδιες μύθους. Τις στήνεις μπροστά σου να λύνουν τον κόμπο του μαντηλιού και να σου δίνουν με τρόπο δικό τους μυστικό — μια δραχμή — να πάρεις καραμέλες. Στήνεις μπροστά σου τον ίδιο σου τον εαυτό, παιδί, να παίζει κρυφτό με τ' άλλα ξηπόλυτα, να τρέχει στις ρούγες ή να κλέβει πρώιμα κεράσια.

Θυμάσαι πολλά και ξαναθυμάσαι. Στέκεσαι μπροστά στο γνώριμο σκηνικό και στήνεις έναν - έναν τους μύθους: Εκείνη τη Μηλιώτισσα που την έπιασαν οι πόνοι και γέννησε στο χωράφι. Εκείνη που σήκωσε του Πετρακόπουλου την ασήκωτη πέτρα. Εκείνους τους γέροντες, το μπάριμπα - Μητσόπουλο, το μπάριμπα - Λιάκο ή μπάριμπα - Φέτα που λιανίζονταν στο ρυθμό των ταβουλιών, τις παραμονές του παηγυριού σα να συμμετείχαν σε μια ιεροτελεστεία, σα να γεννούσαν εκείνην τη στιγμή το ρυθμό. Στέκε-

σαι με σεβασμό μπροστά σ' αυτές τις εικόνες σα νάναι κοίσιμα. Επιστρέφεις στον τόπο σου όπως η μέλισσα στην κυψέλη. Δεν μπορεί να τον απαρνηθείς όσες φορές κι αν λαλήσουν οι πετεινοί. Αντίθετα υψώνετε το κεφάλι και λες σταθερά ναι, τον αναγνωρίζω αυτόν τον τόπο από τα βουνά του, από τα σπίτια του, απ' τους ανθρώπους του,

από τ' αγαθά του και τα κουρέλια του. Κι αν τύχει και θρεθείς σε άλλους τόπους, καθώς λέει ο ποιητής: «Η πόλις θα σε ακολουθεί. Στους δρόμους θα γυρνάς τους ίδιους. Και στις γειτονιές τις ίδιες θα γερνάς. Και μες στα ίδια σπίτια αυτά θ' ασπρίζεις. Πάντα στην πόλη αυτή θα φθάνεις».

Τ. Χ. ΠΙΠΠΑΣ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΩΡΗΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ

Κατ' αλφαβητική σειρά

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

43. ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	1.000 Δρχ.
44. ΓΑΛΑΝΟΠΟΥΛΟΣ ΘΥΜΙΟΣ	5.000 Δρχ.
45. ΓΕΡΜΑΝΟΣ - ΖΩΡΑΣ ΗΛΙΑΣ	20.000 Δρχ.
46. ΔΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Λ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ	10.000 Δρχ.
47. ΔΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Λ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ	5.000 Δρχ.
48. ΔΟΥΛΗΣ Ι. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	10.000 Δρχ.
49. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ Δ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	30.000 Δρχ.
50. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ Δ. ΠΑΝΟΣ	10.000 Δρχ.
51. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ Δ. ΧΡΗΣΤΟΣ	20.000 Δρχ.
52. ΚΑΣΚΑΝΤΙΡΗΣ Γ. ΔΗΜΟΣ	50.000 Δρχ.
53. ΚΑΣΚΑΝΤΙΡΗΣ Ν. ΠΑΝΟΣ	10.000 Δρχ.
54. ΚΑΣΚΑΝΤΙΡΗ - ΣΠΥΡΟΥ ΧΡΙΣΤΙΝΑ	10.000 Δρχ.
55. ΚΟΤΣΙΡΑΣ Θ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	2.000 Δρχ.
56. ΚΟΤΣΙΡΑΣ Δ. ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ	10.000 Δρχ.
57. ΚΟΤΣΙΡΑΣ Γ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	3.000 Δρχ.
58. ΛΕΝΤΖΟΣ Γ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	50.000 Δρχ.
(2η προσφορά στη μνήμη των σειμνήστων φίλων του Θεοδώρου Κοτσιρά (Γκορλότση), Τάκη Κοτσιρά και Πάνου Γερμανού).	
59. ΛΕΝΤΖΟΥ Χ. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ	50.000 Δρχ.
60. ΛΕΝΤΖΟΣ Ι. ΠΑΝΟΣ	10.000 Δρχ.
61. ΛΕΝΤΖΟΣ Ι. ΤΑΣΟΣ	10.000 Δρχ.
62. ΛΕΝΤΖΟΣ Π. ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ	30.000 Δρχ.
63. ΛΕΝΤΖΟΥ Π. ΜΑΡΙΚΑ	10.000 Δρχ.
64. ΛΕΝΤΖΟΣ Α. ΑΝΔΡΕΑΣ	5.000 Δρχ.
65. ΛΕΝΤΖΟΣ Γ. ΙΩΑΝΝΗΣ	20.000 Δρχ.
66. ΛΕΝΤΖΟΣ Ν. ΓΕΩΡΓΙΟΣ	5.000 Δρχ.
67. ΛΕΝΤΖΟΥ Φ. ΔΙΟΝΥΣΙΑ	10.000 Δρχ.
68. ΛΕΝΤΖΟΣ Θ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	10.000 Δρχ.
69. ΛΕΝΤΖΟΣ Ι. ΗΛΙΑΣ	5.000 Δρχ.
70. ΛΕΝΤΖΟΣ Π. ΙΩΑΝΝΗΣ	5.000 Δρχ.
71. ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ Δ. ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ	10.000 Δρχ.
72. ΜΠΑΝΤΟΥΝΑ Ι. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ	20.000 Δρχ.
73. ΜΠΙΛΑΛΗΣ Γ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	10.000 Δρχ.
74. ΜΠΟΤΣΑΣ Γ. ΗΛΙΑΣ	5.000 Δρχ.
75. ΜΠΟΤΣΑΣ Η. ΓΕΩΡΓΙΟΣ	3.000 Δρχ.
76. ΜΠΟΤΣΑΣ ΜΑΡΙΝΗΣ	5.000 Δρχ.
77. ΠΙΠΠΑΣ Γ. ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ	20.000 Δρχ.
78. ΠΙΠΠΑΣ Η. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	20.000 Δρχ.
79. ΠΙΠΠΑΣ Χ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ	10.000 Δρχ.
80. ΣΕΒΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	5.000 Δρχ.
81. ΣΕΒΟΠΟΥΛΟΣ ΣΑΒΒΑΣ	5.000 Δρχ.
82. ΣΕΒΟΠΟΥΛΟΣ Κ. ΗΛΙΑΣ	10.000 Δρχ.
83. ΣΕΒΟΠΟΥΛΟΣ Φ. ΙΩΑΝΝΗΣ	5.000 Δρχ.
84. ΣΕΒΟΠΟΥΛΟΣ Ι. ΝΙΚΟΣ	10.000 Δρχ.
85. ΣΩΤΗΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	5.000 Δρχ.
86. ΤΣΑΠΑΡΑΣ Α. ΑΝΤΡΙΚΟΣ	20.000 Δρχ.
87. ΤΣΑΠΑΡΑΣ Π. ΙΩΑΝΝΗΣ	5.000 Δρχ.
88. ΤΣΑΠΑΡΑΣ Δ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ	10.000 Δρχ.
89. ΤΣΑΠΑΡΑ Γ. ΣΟΦΙΑ	5.000 Δρχ.
90. ΤΣΑΠΑΡΑΣ Π. ΙΩΑΝΝΗΣ	20.000 Δρχ.
91. ΤΣΟΥΜΠΑΣ Ν. ΑΓΓΕΛΗΣ	20.000 Δρχ.
92. ΤΣΟΥΜΠΑΣ Ν. ΒΑΣΙΛΗΣ	10.000 Δρχ.

Το βιδάνιο

Συμμετέχω στο καρρέ, πάω α-βλεπτί. Ελπίζω. Ποντάρω. Ίσως... Τραβάω χαρτί, δεν είναι Άσος. Όμως... βιδάρω. Πού ξέρεις; Ίσως κερδίσω, ίσως φτιάξει το χαρτί... Δεκατέσσερα! Όχι, δε μένω. Έχει μείνει κι άλλος με δυό χαρτιά. Τραβάω. Εικοσίένα όλα. Εδώ είμαστε...

Μεγαλώνουν οι ελπίδες. Υπάρχουν πολλά δεκάρια στην τράπουλα, υπάρχουν και φιγούρες. Βιδάρω όλα τα λεφτά: Τα ρέστα μου. Τραβάω οχτώ. Ε, όχι! Εικοσιενιά.

Εδώ θέλει σκέψη. Οι πιθανότητες λιγοστεύουν. Πού να θρεις διπλό; Αλλά ο άλλος έμεινε με δυό χαρτιά. Θάχει δεκατέσσερα... Αν όμως μπλοφάρει;

Τραβάω. Ε, όχι. Τριάντα δύο.

Κάηκα πάρα ένα!

Τα παίρνεις. Είχες δεκατέσσερα; Όχι, μπλόφα!

Όπως και νάχει τα παίρνεις. Δεν παίζω άλλο. Τάχασα όλα... Τα πήρες... Με γέλασε το χαρτί. Τα πήρες με μπλόφα. Έτσι συνήθως τα παίρνουν. Με βιδάνιο και μπλόφα. Δεν έχω άλλα. Δεν παίζω. Τώρα ξέρω ποιός κερδίζει στο τραπέζι των καιρών.

Υ.Γ. Στα τυχερά παιχνίδι έχεις μια πιθανότητα, έστω μικρή, να ρεφάρεις. Σε κάτι άλλα παιχνίδια όμως, που παίζονται στην πλάτη σου με σημαδεμένη τράπουλα, δεν υπάρχει κανένα περιθώριο να πάρεις πάνω σου.

Τ. Χ. ΠΙΠΠΑΣ

Άλληλογραφία

Μια προσπάθεια κ' ένας αγώνας τριάντα περίπου χρόνων τώρα δικαιώνονται. Ένα όνειρο γίνεται πραγματικότητα.

Πρόκειται για την ίδρυση και τη μεταφορά του κοινοτικού Νεκροταφείου. Η καλή αρχή έγινε από την δωρεάν ενός χωροφυλάκη στη θέση Ρούσια της αγροτικής περιφέρειας Μηλιών των αδελφών Στεφάνου Λέντζου.

Από τη στιγμή εκείνη επιστρατεύθη το ακούραστο Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου των απανταχού Μηλιωτών.

Έτσι σε όλους τους ξενιτεμένους Μηλιώτες οι οποίοι πρόθυμα προσέφεραν χρήματα. Όργωσε κυριολεκτικά το δρόμο Αθηνών - Μη-

λιών αρκετές φορές κάθε μήνα χωρίς να υπολογιστεί κόπωση, έξοδα που εγκαταλείποντας και τις οικογενειακές τους δούλες μέσα στη σκηνή και στις λάσπες στη διαμόρφωση του χώρου. Ακόμη και επικράθη πολλές φορές από διάφορες αιτίες.

Δεν υπελόγησε όμως τίποτα, προχώρησε μπροστά γιατί μέσα βαθιά στην καρδιά του είχε κλείσει ότι πρέπει να γίνει Νεκροταφείο, γιατί πραγματικά δεν έχουμε. Γνωρίζε ότι κάποιοι κτώνται τ' αγαθά. Σήμερα μπορούμε να φρονάξουμε ένα μεγάλο εύγε και ένα μεγάλο ευχαριστώ αν αυτά είναι αρκετά.

Ο χώρος διεμορφώθη, η αντιστήριξη γίνεται και αν ο καιρός ήταν καλός θα είχε τελειώσει. Η περιμέντρωση ακολουθεί. Ο χώρος του Νεκροταφείου είναι έτοιμος.

ΧΡΗΣΤΟΣ Δ. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ
Πρόεδρος Κοιν. Μηλιών

ΔΩΡΕΑ

Στη μνήμη του Χρήστου Φ. Γιαννόπουλου η Ευαθία Γ. Κασκαντήρη, προσφέρει 3.000 δρχ. στο Σύλλογο.

«Και... πρόσθε μη ξεχαστείς ούτε στιγμή, γιατί είσαι υπεύθυνος για όλες τις φυσαρμόνικες του κόσμου, για όλα τα άστρα, για όλες τις λάμπες και για όλα τα όνειρα, αν θέλεις να λέγεσαι άνθρωπος».
(Τάσος Λειβαδίτης)

ΟΙ ΑΡΧΑΙΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ Δ.Σ. ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ, ΘΑ ΓΙΝΟΥΝ ΣΤΙΣ 19-2-1989 ΗΜΕΡΑ ΚΥΡΙΑΚΗ ΣΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΗΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑΣ ΕΝΩΣΗΣ ΠΟΛΥΤΕΚΝΩΝ (Π.Φ.Π.), ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 78, 3ος ΟΡΟΦΟΣ.